

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Свилен Райчев

за кандидат: доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова

във връзка с конкурса за заемане на академичната длъжност

професор по Камерно пеене

направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,

обявен в Държавен вестник, брой 82 от 14.10.2022 г.,

към катедра КЛП при ВФ на НМА "Проф. Панчо Владигеров" - София

Доц. д-р Елена Каралийска завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров” в класа по пиано на проф. Лиляна Антова. Работи във Вокалния факултет на НМА от 1990 г. като корепетитор в класовете Класическо пеене и Оперно пеене с диригент. Акомпанира на участниците в майсторските класове на Калуди Калудов във Варна и в Чешин (Полша), на проф. Рудолф Кнол-Лятна академия на Моцартеума в Залцбург. Концертира в България, Япония, Холандия, Франция, Кипър, Полша.

Интересът ѝ към полската музика е пробуден от сътрудничеството ѝ с известната оперна певица и педагог Мария Фолтин. Участва като акомпаниятор в Първия (1991) и Втория (1995) международен конкурс за вокалисти *Станислав Монюшко* във Варшава. Записва със световно известния полски баритон Марчин Брониковски песни и арии за Полското национално радио и *Top Canal* - Варшава.

От 2007 г. Елена Каралийска, след успешно издържан конкурс, преподава камерно пеене в НМА.

През 2015 г. защитава докторска дисертация на тема „Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното творчество на Станислав Монюшко”.

От 2017 г. е доцент по камерно пеене в НМА след успешно издържан конкурс за академичната длъжност. Издава монография, посветена на песенното

творчество на полския композитор Мечислав Карлович. През 2019 г., с финансовата подкрепа на Република Полша чрез Полския институт в София, издава монография, посветена на вокалното наследство на Станислав Монюшко. Научен редактор е доц. д-р Снежина Врангова. Освен публикуването на книгата, проектът включва и поредица от концерти, отбелязващи 200-годишнината от рождението на Монюшко. В тях участват преподаватели и студенти от НМА „Проф. Панчо Владигеров”, солисти на Софийска и Варненска опери, НМТ „Стефан Македонски”.

През 2022 г. Елена Каралийска издава монографията *Карол Шимановски. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество*, финансирана от Република Полша, чрез Полския институт в София. Научен редактор е доц. д-р Снежина Врангова. Книгата е част от проект, ознаменуващ 140-годишнината от рождението на Карол Шимановски. Проектът е съпътстван и от концерт-представяне на книгата. Знаково е участието в събитието на дългогодишни съмишленици на доц. Каралийска, както и на студенти от НМА.

През 2019 г. Елена Каралийска участва в поредица концерти, по случай 120-годишнината от рождението на Панчо Владигеров: концерт, включен в програмата на *Мартенски музикални дни* гр. Русе (31 март, 2019), в концерти във Варна, Балчик, София. Доц. Каралийска е ръководител на проект, свързан с участие на студенти в *Майски музикални дни* в Кюстендил, посветен на 100-годишнината на НМА „Проф. Панчо Владигеров”. Организира, ръководи и участва в проект за концерт с полска музика, посветен на вековния юбилей на академията, осъществен със съдействието на Полския институт в София на 1 декември 2021 г.

Творческото сътрудничество на Елена Каралийска с Марчин Брониковски продължава вече 30 години. Резултат от това сътрудничество са поредица от концерти: 26 май, 2017 г. (събитието е осъществено в рамките на 48-мия международен музикален фестивал *Софийски музикални седмици*), концерт в Никозия (Кипър) съвместно с Елица Нешевска (2019), концерт в залата на Кралския театър в музея *Лаженки крулевские* във Варшава (27 октомври 2022), посветен на 70 - годишнината на Българския културен институт.

Елена Каралийска участва и в международната проява, организирана по случай Полското председателство на Вишеградската четворка с концерт на 5. 11. 2020 г. в Полския институт със солисти Радостина Павлова и Марчо Апостолов.

Педагогическата дейност на Елена Каралийска е увенчана с успехите на нейните студенти, които са прилежно и изчерпателно описани в представената справка за педагогическата ѝ дейност. Следвайки общите принципи на българската вокална школа и на академичното образование в НМА „Проф. Панчо Владигеров”, Елена Каралийска се стреми да осъществява концертни изяви на своите студенти в НМА, както и в концертни зали в различни градове в България. Обогатявайки репертоара на своите възпитаници с непознати до този момент в България произведения от Монюшко, Карлович, Шимановски, Тадеуш Берд, Ралф Вон Уйлямс, Ленард Бърнстейн, Джон Дюк, Томас Ф.

Дънхил, доц. Каралийска разширява кръгозора на младите певци и в същото време съхранява и продължава традициите на българското музикално изкуство.

Доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова участва в конкурса за професор по камерно пеене представяйки:

1. Творческа автобиография.

2. Справка за изпълнение на минималните изисквания за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по камерно пеене.

3. Справка за приносния характер на художествено-творческата дейност след заемане на академичната длъжност „доцент“ (2017), която съдържа: Художественотворческа дейност /престижни изяви с изведени приносни моменти/.

4. Справка за педагогическа дейност.

Предоставеният набор от документи и материали от доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и спецификата на конкурса. Справката покрива и надхвърля минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност “професор” по Камерно пеене в Област 8: Изкуства и отговаря на критериите за приносен характер, по смисъла в ППЗРАСРБ.

Група от показатели "А"

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“: „Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното творчество на Станислав Монюшко“.

Диплома №82, издадена на 22 декември 2015 /50т./

Група от показатели "В"

Определям като висока приносна стойност художествено-творческата дейност на доц. д-р Елена Каралийска чрез визиранияте в Група - В самостоятелни водещи творчески изяви, осъществени след придобиване на академичната длъжност доцент и отразени в справката: три камерни концерта

1. Камерен концерт под надслов „25 години по-късно“ с участието на

световноизвестния полски баритон Марчин Брониковски, възпитаник на НМА „Проф. Панчо Владигеров” и сопраното Елица Нешевска, проведен в рамките на 48-ия международен музикален фестивал *Софийски музикални седмици* (26 май 2017, Полски институт). **На рояла - Елена Каралийска;**

2. Камерен концерт с творби от полски композитори с участието на Габриела Георгиева, Марчо Апостолов, Боян Савов, Никол Раданова. В програмата-арии и песни от Станислав Монюшко и Карол Шимановски – 5 ноември 2018, Полски институт в София. **На рояла- Елена Каралийска;**

3. Камерен концерт-честване на 70-годишнината на Българския културен институт в Полша (27 октомври, 2022, Кралски театър в музея *Лаженки крулевские*, Варшава) с участието на Марчин Брониковски и естонската виолистка Майрит Мит-Брониковска. **На рояла- Елена Каралийска;**

Общо точки по група В – 105 т.

Група от показатели "Г" – /изисквани 150 т./

Показател 6. Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд

- Каралийска - Тръпкова, Елена. *Карол Шимановски. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество*. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров”, 2022, ISBN 978-619-7566-10-9; /100 т./

Показател 7. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

- Каралийска-Тръпкова, Елена. *Станислав Монюшко. Музикално-поетична образност, стилистични и интерпретационни особености в песенното му творчество*. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров” издател, 2019, ISBN 978-954-92438-8-8;

Научен редактор - Снежина Врангова; /75 т./

Показател 9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата.

1. Каралийска-Тръпкова, Елена. *Вокалната балада в творчеството на Станислав Монюшко – жанрови основи и аспекти на интерпретацията*” статия, публикувана в Алманаха на НМА „Проф. Панчо Владигеров” година 10 (2018), с. 224-240,

ISSN 1313-9886; /15 т./

2. Каралийска-Тръпкова, Елена. *Станислав Монюшко-майстор на полската вокална композиторска школа*.

статия, публикувана в „Музикален логос” на сайта „Галерия на думите”

ISSN 2534-8973; /15 т./

3. Каралийска-Тръпкова, Елена. *Станислав Монюшко и българската музикално-изпълнителска традиция*

статия, публикувана в „Музикален логос“ на сайта „Галерия на думите“
ISSN 2534-8973; /15 т./

4. Каралийска, Елена. *Удоволствието от камерното музициране.*

Статия, публикувана в сп. Музикални хоризонти бр.7/2019, с. 4-5;
ISSN 1310-0076; /15 т./

5. Каралийска, Елена. *Авторски концерт на проф. Георги Костов, посветен на неговата 80 годишнина 19.10.2021*, статия, публикувана в електронното издание „Музикална критика“ на сайта на НМА;

ISSN 2682-9932; /15 т./

Общо от показатели група "Г" 250 т.

Група от показатели Д – /изисквани 80 т./

Показател 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата

1. Георгиев, Момчил. *Марчин Брониковски гостува на българска сцена по повод 25 години сценична дейност.*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Момчил Георгиев по повод юбилейния камерен концерт на полския баритон, Марчин Брониковски (26 май 2017, Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

2. Георгиев, Момчил. *Премиерни за България песни на Шопен и Шимановски.*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Момчил Георгиев по повод камерен концерт с премиерни песни на Шопен и Шимановски (30 май 2021, Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

3. Райчев, Свилен. *Празник на младостта, красотата и таланта в Полския институт.*

Рецензия за Елена Каралийска от проф. д-р Свилен Райчев по повод камерен концерт-честване на 100-годишнината на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ (1 декември 2021, Полски институт в София), публикувана на сайта на НМА „Проф. Панчо Владигеров“; /10 т./

4. Нешевска, Елица, *Концерт по случай полското председателство на Вишеградската четворка*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Елица Нешевска по повод камерен концерт, отбелязващ Полското председателство на Вишеградската четворка (5 ноември 2020, Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

5. Кехлибарева, Албена. *Изложба-концерт - 200 години от рождението на Станислав Монюшко.*

Рецензия за Елена Каралийска от проф. д-р Албена Кехлибарева по повод

камерен концерт - закриване на Годината на Монюшко (4 ноември 2019, Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

6. Георгиев, Момчил. *Перли на мелодичната инвенция.*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Момчил Георгиев по повод камерен концерт-представяне на книгата *Станислав Монюшко – 21 май 2019*, Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

7. Караянкова, Велизара. *Концерт, посветен на 200-годишнината от рождението на Станислав Монюшко и 120-годишнината от рождението на Панчо Владигеров.*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Велизара Караянкова по повод камерен концерт, състоял се в рамките на международния фестивал *Via Pontica – Балчик* (14 септември, 2019), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

8. Караянкова, Велизара. *Полският дух, подкрепен от български потенциал.*

Рецензия за Елена Каралийска от доц. д-р Велизара Караянкова по повод камерен концерт с полска музика (5 ноември 2018 - Полски институт в София), публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

9. Райчев, Свилен. *Камерен концерт на световноизвестния баритон Марчин Брониковски, българското сопрано Елица Нешевска и пианистката Елена Каралийска-Трънкова в Никозия, Кипър, по повод 1-ви ноември, ден на народните будители.*

Рецензия от проф. д-р Свилен Райчев, публикувана в *Музикален логос* на сайта „Галерия на думите“; /10 т./

10. Жекова, Лилия. *Вечер, посветена на Карол Шимановски.*

Рецензия за Елена Каралийска от ст. преподавател Лилия Жекова по повод камерен концерт-представяне на монографията *Карол Шимановски*, посветен на 140-годишнината на полския композитор (20 юни 2022, Полски институт в София), /10 т./

11. Станчева, Калина. *Един прекрасен музикален миг в сърцето на Варшава.*

Рецензия за Елена Каралийска от Калина Станчева, директор на Българския културен институт във Варшава, по повод камерен концерт-честване на 70-годишнината на Българския културен институт във Варшава (27 октомври, Кралски театър в музея *Лаженки крулевские*, Варшава), /10 т./

Общо от показатели Д 110 т.

Група от показатели Е – /изисквани 120 т./

Показател 22. Участие в национален научен, образователен или творчески проект

- Участие в международното жури на Втория международен младежки фестивал „Славянски звън“ (9-11 май, 2019, Варна). Доц. д-р Каралийска

е и Председател на модул *Музика* в категория *Класическо пиано*. /15 т./

Показател 23. Участие в международен научен, образователен или творчески проект

- Участие съвместно с Марчин Брониковски и Елица Нешевска в проект по Комуникационната стратегия под надслов *Камерен концерт по повод Деня на будителите*, финансиран от МВНР и посолството на България в Кипър (ноември 2019, зала Кастелиотиса, Никозия, Кипър); /20 т./

Показател 24. Ръководство на национален научен, образователен или художественотворчески проект

- Ръководител на художественотворчески проект на тема *Участие на студенти от Вокалния факултет в концерт на фестивала Майски музикални дни* гр. Кюстендил 2021, посветен на 100-годишнината от създаването на НМА „Проф. Панчо Владигеров” (проведен поради сложната епидемиологична обстановка на 30 ноември 2021). /30т./

Показател 25. Ръководство на международен научен, образователен или художественотворчески проект

- Ръководител на проект *Камерен концерт*, координатор и участник, отбелязващ 30-годишнината на Вишеградската четворка и полското председателство на групата – 14 ноември, 2020, Полски институт в София. Проектът е финансиран от Република Полша чрез Полския институт в София; /40 т./
- 2. Ръководител на проект „Станислав Монюшко - Това е моята година!”, свързан с отбелязването през 2019 г. на 200-годишнината от рождението на полския композитор Станислав Монюшко. Проектът е финансиран от Република Полша чрез Полския институт в София. /40 т./
- Ръководител на проект *Концерт с полска музика*, координатор и участник, посветен на 100-годишнината от създаването на НМА „Проф. Панчо Владигеров” (1 декември 2021), Полски институт в София с участието на студенти от Инструменталния и Вокалния факултети на НМА. В програмата - творби от Шопен, Падеревски, Карлович, Шимановски. Проектът е финансиран от Република Полша чрез Полския институт в София. /40 т./
- 2. Ръководител на проект, свързан с отбелязването през 2022 г. на 140-годишнината от рождението на полския композитор Карол Шимановски. Проектът е финансиран от Република Полша чрез Полския институт в София. /40 т. /

Общо от показатели “Е” 225 т.

В справката за приносния характер на художествено-творческата дейност на Елена Каралийска се отличават нейните камерни концерти: *Камерни концерти с произведения от полски композитори; Участия в международния музикален*

фестивал „Софийски музикални седмици” и Камерни концерти в чужбина.

Концертите са много представителни, реализирани на престижни сцени, с утвърдени изпълнители, генерират висока художествена стойност и са постижения в съвременното българско музикално изкуство.

В справката за научно – публицистична дейност като съществен принос отбелязвам двете монографии *Публикувана монография за Карол Шимановски* и *Публикувана монография за Станислав Монюшко*. Има три статии, посветени на 200-годишнината от рождението на Станислав Монюшко и две статии посветени на чествания на годишнини, концерти, събития.

От научно-изследователската ѝ дейност проличава, че е много добре запозната с теоретичната литература и владее особеностите на различните жанрове и стилове, особено в областта на полската музика.

В справката си за приносния характер на педагогическата дейност Елена Каралийска отбелязва наградите и реализацията на студентите си. Подробно и поименно са описани и всички награди, участия и професионална реализация на младите певци от класа на доц. д-р Каралийска, което свидетелства за висока професионална и педагогическа ерудиция.

На Втория международен младежки фестивал *Славянски звън* (9-11 май, 2019, Варна) участва в състава на международното жури.

Доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова е запомнящ се камерен и концертен изпълнител, но и ревностен радетел на интерпретаторската традиция във вокално-постановъчния процес и върху това как младите певци трябва да се подготвят за изпълнение. Нейната многоспектърна дейност - педагогическа, научна, художествено-творческа, обществена се отличава с интелигентност и професионална компетенция, етичност и социална ангажираност. От научно-изследователската ѝ дейност проличава, че е много добре запозната с теоретичната литература и владее особеностите на различните жанрове и стилове. Длъжността “Професор”, за която кандидатства доц. д-р Елена Каралийска, предполага и известна педагогическа нагласа. С удоволствие мога

да констатирам, че кандидатката има сериозна, дългогодишна преподавателска практика в Националната Музикална Академия със значителни приноси за развитието на Катедра “Класическо пеене”. Работи успешно за осъществяване на връзката между учебен процес и професионална сценична реализация на студентите, една отколешна образователна традиция, проверена от времето и с видими респектиращи резултати. Кандидатката има подчертано чувствително отношение към вокала и необходимото търпение за постигане на органика при изграждане на вокалния образ. Умее да внуши и отработи стилистичните и драматургични параметри чрез особеностите на вокала и съобразявайки се със съответното ниво на вокално развитие на студента. Съдейства с търпимост и съпричастност в процеса на прилагане и трансформиране на техническите вокални умения в естетически издържани сценични интерпретации от страна на младите оперни и камерни изпълнители.

Като заключение искам да кажа, че доц. д-р Елена Каралийска-Тръпкова притежава необходимите качества за заемане на академичната длъжност „професор“ по камерно пеене.

Убеден съм в приносите на представените като хабилитационен труд справки и документи. С цялостната си дейност и приноси кандидатката отговаря на изискванията за придобиване на академичната длъжност „професор“ по камерно пеене направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ и препоръчвам на уважаемото научно жури тя да ѝ бъде присъдена.

30.01.2023 г.

София

Рецензент.....

/проф. д-р Свилен Райчев/